

CZU 021.4: 94(478)"14/15"(092)Ștefan cel Mare

**ANUL 2018 -
ANUL ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÎNT, DOMNITOR AL MOLDOVEI**

2018 YEAR IS THE YEAR OF STEPHEN THE GREAT AND SAINT,
THE RULER OF MOLDOVA

Aliona PURICI

El e mai mult decât un Domnitor, Ștefan cel Mare e un simbol. Simbol al măreției strămoșilor noștri și rezistenței noastre. Simbol al împlinirii și dăinuirii neamului.
Nicolae Dabija, Domnia lui Ștefan cel Mare

Abstract: *The year 2018 was declared the "Year of Stephen the Great and Saint, the ruler of Moldova". In this context, in the Scientific Library USARB, several traditional and online exhibitions dedicated to the Grand Master were exposed.*

Key words: *Moldova, history, Stephen the Great and Saint, ruler, exhibitions*

Cu ocazia celor 560 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei și 25 de ani de la canonizarea Marelui Domnitor de către Biserica Ortodoxă Română, **anul 2018** a fost declarat „**Anul Ștefan cel Mare și Sfânt, Domnitor al Moldovei**”. În Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți au fost vernisate mai multe expoziții tradiționale și on-line. La expozițiile constituite din exemplare ce se dețin din colecția sălii de lectură Științe Socioumanistice și Economice, precum și din alte subdiviziuni ale Bibliotecii, au fost expuse cele mai valoroase volume de cărți în care se descrie viața și activitatea Marelui Domnitor Ștefan cel Mare și Sfânt.

Despre Ștefan cel Mare și epoca sa istoricii au scris mai mult decât despre oricare altă personalitate a evului mediu românesc, mai mult decât despre oricare altă perioadă a istoriei noastre medievale. Cei mai mari istorici români, N. Iorga, A. D. Xenopol, V. Pârvan, C. C. Giurescu, P. P. Panaitescu, ne-au lăsat pagini de neuitat despre domnitorul Ștefan cel Mare.

Dintre numeroasele documente expuse, care vor trezi admirația oricărui iubitor de istorie, se remarcă cărțile din fondul rar al Bibliotecii:

Neagoie, Manole. Ștefan cel Mare. - București : Albatros, 1970. - 277p. : il.: În acest volum, autorul reconstituie din perspectiva izvoarelor documentare ale epocii și a celor mai valoroase contribuții ale istoriografiei, personalitatea luminatului domn, care a uimit pe contemporani și urmași prin forța geniului său politic și militar, prin tăria cu care a apărat independența țării greu încercată de-a lungul celor 47 de ani ai domniei sale.

Sadoveanu, Mihail. Viața lui Ștefan cel Mare / M. Sadoveanu. - București : Ed. de Stat pentru lit. și artă, 1954 (Combinatul poligr. „Casa Scînteii”). - 227 p. Mesajul cărții este unul excepțional prin aducerea în prim-plan a unei personalități de geniu,

a unui domnitor care s-a gândit la poporul său, s-a zbuclumit o viață întreagă pentru păstrarea, consolidarea și prosperarea Moldovei istorice, luptând cu daruire pentru pământul strămoșesc. Este o lucrare a cărei actualitate nu se ofilește cu trecerea timpului.

Un loc deosebit în expoziție îl ocupă culegerea de referate și comunicări la **Conferința științifică internațională (Chișinău, 22-23 iunie 2004). Ștefan cel Mare - personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)** :

Referate și comunicări / Inst. de Ist. al Acad. de Șt. a Moldovei ; coord.: D. Dragnev, I. Chirtoagă. - Ch. : Civitas, 2005. - 172 p. - ISBN 9975-912-40-0. În aceste referate este prezentat chipul lui Ștefan cel Mare în artă, în dramaturgia istorică românească din sec. al XIX-lea. Lucrarea se încheie cu o succintă caracterizare a dreptului în epoca lui Ștefan cel Mare.

În lucrarea **Ștefan cel Mare la cinci secole de la moartea sa** / Acad. Română, Inst. de Istorie „A. D. Xenopol” ; ed.: Petronel Zahariuc, Silviu Văcaru ; cuv. înainte de Alexandru Zub. - Iași : ALFA, 2003. - 456 p. : fig., il. - (Biblioteca Fundației Academice „A. D. Xenopol” / coord.: A. Zub ; XI). - ISBN 978-8278-27-9 sunt evidențiate importante aspecte ale figurii renumitului voievod. Autorii își aduc aportul modest la cunoașterea multilaterală a figurii gloriosului Domn al Moldovei, personalitate remarcabilă în istoria Europei medievale.

Împlinirea a cinci secole de la moartea lui Ștefan cel Mare, este motivul pentru care Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” și-a propus să editeze un volum de studii și articole cu privire la personalitatea în cauză și la epoca sa.

Boldur, Alexandru V. Ștefan cel Mare, Voievod al Moldovei (1457-1504) : Studiu de istorie socială și politică / Alexandru V. Boldur. - Ch. : Timpul, 2015 (Tip. Centr.). - 287 p. : il., h. - ISBN 978-9975-9598-5-8.

Această ediție este o reproducere a lucrării „Ștefan cel Mare - Voievod al Moldovei” apărută în anul 1970 la Madrid. Lucrarea, cu excepția particularităților de limbă și stil ale autorului, respectă normele ortografice în vigoare. Editarea acestei lucrări semnate de Alexandru V. Boldur, la 511 de ani de la moartea domnitorului Ștefan cel Mare, vine să umple un gol din conștiința publică. Această operă aduce în circuitul public un studiu fundamental, dar inaccesibil mai ales, în perioada anterioară.

Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității / Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Cașu, Virgil Pâslariuc. - Chișinău: Civitas, 2004. - 208 p.

În Introducerea cărții autorii afirmă: „Domnitorul Ștefan cel Mare și Sfânt a avut o domnie lungă din istoria Țării Moldovei, cuprinzând, conform relatării cronicii anonime a Moldovei, „47 de ani, două luni și trei săptămâni”, înglobând un interval dintre 12

aprilie 1457-2 iulie 1504. Această domnie a constituit o epocă istorică, care s-ar putea caracteriza printr-o prosperitate economică, printr-o consolidare ale structurilor sociale, a statului, ale forțelor lui militare, a Bisericii Ortodoxe, printr-o dezvoltare ale unei culturi originale."

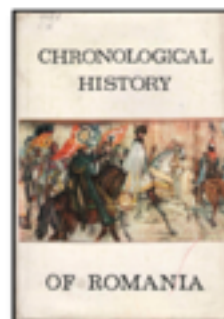
Zbârțciog, Vlad. Ștefan cel Mare și Sfânt – voievodul românilor / Vlad Zbârțciog. – Vlad Zbircioc. – Chișinău: Pontos, 2004. – 176 p.

Autorul scrie: „Ștefan cel Mare n-a murit. Ștefan cel Mare este viu, este Zeul care este ascuns în inimile și conștiința noastră. Asemenea lui Dumnezeu, care stă ascuns în spatele ochilor omului sau altfel s-ar putea de menționat: privind lumea cu ochii omului, Ștefan cel Mare și Sfânt s-a integrat în ființa neamului românesc”.

Expoziția include și lucrări traduse în limbi străine cea ce face ca personalitatea lui Ștefan cel Mare să fie bine cunoscută în toată lumea.

Un alt compartiment al expoziției este dedicat figurii și epocii lui Ștefan cel Mare în literatură și se întitulează: *Mărturii și legende despre cel mai de seamă Domn al Țării Românești a Moldovei.*

Delavrancea, Barbu Ștefănescu. Apus de soare / B. Delavrancea ; îngr. de ed., pref., tab. cronologic și selecția referințelor crit. : Elena Chiric. - Galați : Ed. Porto-Franco, 1993. - 73 p. - (Biblioteca școlară-lui ; 27). - ISBN 973-557-225-7.

Legendele cu privire la persoana și faptele slăvitului Voievod au fost țesute de mintea și evlavia poporului nostru după ce Bincredinciosul Domn s-a strămutat la veșnicele locașuri.

Bostan, Constantin. Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare : Legende populare și tradiții istorice repovestite / C. Bostan ; cop. și il. de V. Olac. - Ed. a 3-a, rev. și întregită. - București : Litera Int. ; Ch. : Litera Intern. , 2004 (Combinatul Poligr.). - 168 p. : il. - ISBN 973-675-261-5; ISBN 9975-74-874-0.

Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004) : Portret în legendă. - Putna : Ed. Mușatinii, 2003.- 243 p. : il. Carte tip. cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și

Rădăuților. Este un omagiu de cinstire al slăvitului Voievod, adus de obștea mănăstirii Putna la sărbătorirea celor 500 de ani de la strămutarea la locașurile de veci. În legendele despre Ștefan cel Mare se subliniază înțelepciunea, bunătatea, spiritul de dreptate, dragostea de țară, dragostea de om, dragoste de Biserică, de credință a neamului și odată cu acestea, dragostea de Dumnezeu.

Ștefan cel Mare în muzică. A-l cânta pe Ștefan cel Mare în imnuri și cântece pornite dintr-un suflet curat este pentru iubitorii de muzică o purificare, o bucurie armonică, iar în ce-l privește pe autor, și o împlinire a unei datorii asumate.

Anton, Pavel. Mânat de credință și dor / Pavel Anton. - Timișoara : Ed. Pardon, 2005. - 70 p. : note. - ISBN 973-86920-4-0.

Profesorul Pavel Anton a înscris prin acest volum o filă de istorie din trecutul și prezentul neamului. Acest strigăt și îndemn la dragostea de țară și neam este un simbol pentru eternitate.

Buzilă, Serafim. Graiul neamului : pagini din muzica corală naț. / S. Buzilă. - Ch. : Hyperion, 1991 (Combinatul Poligr.). - 276 p. : note. - ISBN 5-368-01007-9.

Antologia cuprinde un șir de aranjamente folclorice ale unor mari maeștri.

Declararea Anului „Ștefan cel Mare și Sfânt” în Republica Moldova, înseamnă o închinare pe altarul istoriei acestui popor, pe care Marele Voievod a scris-o cu sânge la Podul Înalt, Codrii Cosminului, Valea Albă, lupta de la Războieni, Dumbrava Roșie.

Ștefan cel Mare și Sfânt va rămâne un simbol al luptei antiotomane, creștin prin toată silința sa. În lucrările expuse îl vedem pe domnitorul Ștefan cel Mare ca pe un creștin adevărat, un exemplu demn de urmat în orice împrejurări ale vieții, pe omul smerit, omul pregătit să apere cu prețul vieții credința și glia strămoșească.